

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

4 V. malo culpæ & defectibus, qui ex illo fluerent, subiectus fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Chrys.

Greg.

Bernard.

Chrysost.
Hieron.Isidor.
Cassian.
Euthym.
Theoph.
Niceph.
Sozomen.

Bernard.

Lucas.

Matth. 3.

Ambr.

uit flamma celestis, & infra. Ardens erat in seipso vehementi austeritate conuersationis erga Christum intimo quodam & plero seruire deuotionis. Nec dissimilia sunt verba Chrysost. hom. 12. in Ioannem. Itaque Ioannes cum omnibus se sensibilibus exuisset, alijs magistrum non indiguit, sed celestis eruditus est. Et eodem modo loquitur Gregor. lib. 1. dialog. cap. 1. Huc accedit quod hac de causa frequenter sancti Patres Ioannem vocant Principem, & quasi exemplar vite monastice, quæ tota in contemplatione posita est. Vnde Bernard. supradicto sermone de priuilegijs Baptiste, Ioannes ætatis supergressus infantiam, & nobilioris generis generositatem oblitus, soli vacat diuinitati, factus forma vite, monachorum propositum, Anachoretarum principium, totius religionis assertio. Et Chrysostomus hom. 1. in Marcum, Monachorum principem vocat. Hieronymus vero epistol. 22. ad Eustochium de custodia Virginitatis principem anachoretarum appellat. Et eadem est sententia Isidor. lib. de diuinis officiis, cap. de monachis. Cassiani collat. 18. cap. 6. Euthym. & Theophyl. in Matth. Nicephori lib. 8. Historiæ, cap. 38. & Sozomeni libr. 1. cap. 12. Constat igitur beatissimum Ioannem vite contemplatiuæ summum apicem attigisse.

Quod vero actiuæ vite partem summa cum laude, ac virtutis exemplo exercuerit, Non est (vt Bernardus inquit) currentis lingua volubilitate differendum, sed Euangelicæ dignitatis comprobandum eloquio. In illo enim legimus perfectissima munera vite actiuæ, in quibus S. Ioannes diuino iussu, & inspiratione se exercuit. Primo enim (vt Lucas ait ca. 3.) Factum est super eum verbum Domini, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptismum penitentiae in remissionem peccatorum. Et vt Patres animaduertunt, illi singulariter datum est, vt primus omnium regnum celorum claret, ac distinctè hominibus annuntiaret. Deinde missus est ad baptizandos homines, eosq; ad Christi baptismum præparandos, & (quod maximæ dignitatis indicium est) ipsi fuit Christi baptizator efficitur dicente Christo: Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tertiò, Christo testimoniū perhibet, eumq; præsentem demonstrat, dicens, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Deniq; summa animi constantia, veritatem docens, vitia, ac hominum peccata reprehendit, & vsque ad mortem, quam pro tuenda veritate sustinuit, in hoc admirabilis vite genere perseverauit. Concludamus igitur cum Ambrosio. præfat. in Lucam Ioannem Baptistam humilitate, abstinentia, fide, vestimento, cibo nuntio ad summum quædam sanctitatis gradum peruenisse.

SECTIO IV.

Vtrum Ioannes malo culpa, & defectibus, qui ex illo fluunt subiectus fuerit.

TRia sunt culparum genera, originale, mortale, ac veniale, defectusque duo, qui ex illis nascuntur, ignorantia, & fomes peccati, de quibus in præfati quæstione aliquid desiderari potest. Nam de cæteris malis pænæ, quæ licet ex peccato oriantur: per se tamen nec indecentia sunt, nec inter maxima mala annumerantur (vt sunt mors, dolor, & huiusmodi) nihil est quod dicamus, cum ex Euangelio constet Ioannem his incommodis fuisse subiectum, & ad illius profectum, maximumque bonum pertinuerit ea pati, ac propter Deum ac virtutem constanter sustinere. Primò igitur certum fit Ioannem in peccato originali fuisse conceptum, & vsque ad sextum à conceptione sua mensem in culpa, ac Dei inimicitia extitisse. Hoc existimo esse omnino certum. Licet enim in Scriptura non fit in particulari expressum, & explicatum, conti-

Ioannes in originali peccato conceptus.

netur tamen illis regulis generalibus, quibus significatur omnes homines, qui ex Adamo per seminalem rationem originem ducunt, originale ab eo maculam contrahere. Constat autem ex Luca. 1. Ioannem hoc naturali modo fuisse conceptum. Quod autem ab illa generali regula non fuerit speciali priuilegio exemptus, totius Ecclesiæ consensu, & Sanctorum Patrum traditione constat, & insinuatum est ab Angelo Luc. 1. Et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Sensus enim esse videtur, quamuis non in ipso conceptionis momento: ad huc tamen in matris vtero existentem eximio quodam fuisse sanctificationis genere sanctificandum. Vnde inferius subditur, cum post sex menses à conceptione Ioannis audiisset vocem Mariæ Elisabeth, Ioannem in vtero exultasse, & repletam esse à Spiritu Sancto Elisabeth. Vbi Patres omnes in superioribus citati intelligunt, tunc primum Ioannem sanctificatum, & originale peccatum illi fuisse dimissum. Ratio vero, præter communem legem, solum est, quia non oportuit priuilegium hoc alteri quam Deiparæ communicari, neque ad munus præcursoris necessarium erat.

Secundo ex hoc principio colligo, Ioannem Baptistam fuisse subiectum fomiti, & ex renatis motibus sentientis appetitus, quibus sentiebat aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis sue, & captiuum ipsum ducentem in legem peccati. Hæc assertio eisdem modis, quibus præcedens probanda est. Nam hic fomes intrinsece sequitur ex originali culpa, atque carentia originalis iustitiæ, huiusmodi autem fomes secundum ordinariam legem non tollitur, quando originale peccatum remittitur, vt in baptismo constat, & experientia ipsa satis ostendit, & colligitur ex ijs, quæ Concil. Trident. tradit Sess. 5. can. 5. & Augustinus 1. retr. ca. 26. & sæpe alias, ergo quamuis Ioanni fuerit remissa originalis macula, nihilominus in illo fomes permanfit. Quia nullum est fundamentum, quo illum hac in parte à generali regula excipiamus, & singulare ei priuilegium fuisse concessum affirmemus: cum ex Scriptura sacra colligi possit, neque ab aliquo Sanctorum Patrum asseratur: imo neque in dubium reuocetur. Quin potius omnibus in locis supra citatis (in quibus de penitentia Ioannis disputant) aperte supponunt eum passum esse carnis pugnam, & contradictionem, & ad eam moderandam, ac superandam, ieiunijs, vigilijs, ac diuturna carnis maceratione indiguissse. Denique neque ex munere præcursoris, vel ex alia Ioannis dignitate, probabilis coniectura fieri potest, vt fomite caruisse dicatur. Neque enim Paulus postquam à Deo vocatus, & gentium Apostolus effectus est, inferior fuit dignitate, & officio, neque charitate in CHRISTO neque diuina contemplatione, & tamen interdum vehementibus fomitis motibus premebatur. Quin potius (si occasiones, aut ministri necessitatem spectemus) multo magis indigebant hoc dono Apostoli, quam Ioannes, hic enim ferè solitariam vitam egit, ita vt etiam eo tempore, quo concionabatur, & baptizabat, in desertis versaretur: Apostoli vero per vniuersum orbem peregrinabantur, varias provincias peragando. Vnde necesse erat inter homines, hoc est, inter occasiones, & pericula sæpe versari, & nihilominus tali dono caruerunt, & eundem eorum (vt de omnibus intelligatur) dictum est, Sufficit tibi gratia mea, virtus in infirmitate perficitur: Idem ergo eadem vel maiori ratione de Ioanne intelligendum est. Contra hoc verò obijci potest Origen. homil. 9. in Leuit. dicens, Zonam pelliceam circa lumbos Ioannis significasse partem illam corporis eius, ita emortuam, vt neque leuis motus, neque alius quisquam in lumbis eius fuisse credatur: sed sola castitas, & pura pudicitia. Respondeo, idem de Ieremia affirmat, vnde sano modo

Ioannes Baptistam fuisse peccati subiectum.

Conc. Trid. August.

Obiectio. Origen.

Respons. modo

modo intelligendus est de motu voluntario; aut quod rarissimè & leuius quam ceteri homines hos motus passus fuerit.

August.

Tertiò ex his probabilibus colligo; Ioannem Baptistam non caruisse omni culpa veniali. Hæc consequutio nititur doctrina Augustini lib. 5. contra Iulian. capite 8. ubi existimat rectè inferri eum, qui caruit actuali culpa, carere etiam originali; ergo si Ioannes habuit originale, habuit etiam actuale. Vnde idem Augustinus libro de natura, & gratia, capitulo 36. cum ostendisset in vniuersum omnes homines conclusos esse sub peccato tam originali, quam actuali, solum Beatam Virginem excepit, de qua nullam vult, cum de peccatis agitur, haberi controuersiam. Quæ exceptio satis indicat ex sententia Augustini neminem alium esse excipiendum; & merito. Sunt enim in Scriptura generales regulæ; neminem esse qui non peccet, si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Propter quas Augustinus libro de bono perfeuerant. capitulo 2. inter tria dogmata, quæ dicit Ecclesiam aduersus Pelagianos defendere. Vnum est, in quantacunque iustitia, sine qualibetque peccato in hoc corruptibili corpore neminem viuere. Et in eam sententiam refert Cyprian. in expositione orationis dominicæ. Qui libr. de opere, & elemosynis ita loquitur, Agnoscamus diuinam indulgentiam munus salubre & emendandis, purgandisque peccatis nostris; qui sine aliquo conscientie vulnere esse non possumus instamus. Et infra. Si autem nemo sine peccato esse potest, quisquis se inculpatum dixerit, aut superbus, aut stultus est. Similia habet libro tertio ad Quirinum, numero 56. Et eadem generalis locutio passim in Patribus reperitur, præsertim apud Hieronymum in dialogis contra Pelagianos, Gregor. lib. 17. Moral. c. 10. alias 8. & lib. 81. cap. 5. alias 4. ubi quædā dicit esse peccata, quæ à iustis vitari possunt, quædā, quæ non possunt, & lib. 23. cap. 4. alias 2. & Bernard. libro de præcepto & dispensatione. Vbi absolute dicit esse impossibile cuius mortalium, quin interdum saltem venialiter peccet. Non est ergo, cur ab hac generali regula Ioannē Baptistam sine alia auctoritate, aut rationis fundamentò excipiamus. Addo Apostolos etiam post Apostolatū & confirmationem in gratia, ac plenitudinem Spiritus sancti, interdum venialiter deliquisse: Paulus enim ad Galat. 2. affirmat Petrum reprehensibilem fuisse, Dixi tamen assertionem hanc solum esse probabiliorē, quia non defuerunt Catholici quidam, qui hoc priuilegium Ioanni tribuerint, vt Galatin. libr. 7. de Arcanis, capit. 9. & Catharinus opus. 2. de eximia Christi prædestinatione, quoniam de illo canit Ecclesia.

Antra deserti teneris sub annis,
Ciuum turmas fugiens petisti,
Ne leue saltem maculare vitam

Famine posses.

Et rursus.

Omni felix, meritisq; celsi
Nesciens labem niuei pudoris.

Quibus adiungi possunt nonnulla Patrum testimonia, quæ in assertionem sequenti declarabimus. Propter quæ horum auctorum sententia nulla censura digna est, vt notauit Driedo. libro. 1. de grat. & liber. arbit. cap. 5. part. 2. Præsertim cum D. August. qui constantius, ac frequentius docet, nullum hominem posse vitare omnia peccata, interdum dicat, Si quis doceat aliquem fuisse, qui non ex viribus liberi arbitrii, sed singulari gratia priuilegio illa viuauerit, nec temere, nec perniciosè errare, vt videre licet libr. de spiritu, & litera, capit. 2. & epistol. 95. quam ipse cum aliis quatuor Episcopis Africanis ad Innocentium I. scripsit. Vnde Concil. Trident. sess. 6. can. 23. negat quidem posse hominem sine speciali priuilegio viuere absque peccato veniali, & affirmat hoc priuilegium datum esse Beatæ Virgini. An verò alteri concedatur.

Fr. Suarez. Tom. 2.

Dried.

August.

Con. Tri.

A sum fuerit, nec affirmat, nec negat. Est ergo res hæc, quæ sub opinionem cadere potest: tamen quia nullum est sufficiens fundamentum ad hoc priuilegiū asserendum, & generales regulæ sunt in contrarium ideo assertionem positam longe probabiliorē iudicamus. Prædicta autem Ecclesiæ verba ita exponi possunt, quod priorum sensus sit: Ioannem fugisse hominum confortia, vt (quoad fieri posset) venialia peccata vitaret, & ne sermone offenderet, quod frequentissimum est: non tamen inde sit allequutū fuisse, ne vnquam venialiter caderet. In posterioribus autem verbis, nomine labi intelligi potest mortalis culpa, præsertim castitati opposita, propter cuius insignem perfectionem merito appellari potest niuei pudoris. Addere deniq; possumus duplex esse genus venialium peccatorum: aliud quod plena libertate, & deliberatione committitur: aliud quod ex surreptione contrahitur. De hoc posteriori genere euidentior est assertio posita, quia vix, & non sine magno miraculo fieri potest, vt homo, qui in ordinationi fomicis subditus est, interdum hoc peccati genere non inficiatur. At verò de priori genere peccati non est improbabile, Ioannem nunquam venialiter peccasse, & ita exponi posse prædictum Ecclesiæ hymnum. Nec de Apostolis post Spiritus Sancti aduentum id est incredibile, quia hoc genus peccati, in modo peccandi, simile est mortali, solumq; in grauitate, & materia differt. Sed in hac re nihil certi statuendum censo.

Quarto dicendum est, Ioannem Baptistam nunquam mortaliter peccasse, atque adeo in prima sua sanctificatione confirmatum in gratia fuisse. Hanc assertionem exiitimo ita certam, vt sine magna temeritate, ac errore negari non possit. Probari primum potest ex verbis Angeli ad Zachariam: Spiritu Sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Luc. 1. in quo testimonio ponderandum in primis est aduerbium illud, adhuc, & illa præpositio, ex, Nam vis illorum verborum est, non solum replendum fuisse in vtero Spiritu Sancto, sed ex vtero, quia ex eo tempore deinceps semper futurus erat Spiritu Sancto repletus. Quod rectè perpendit Iansenius c. 2. Concordiæ. Deinde verbum ipsum replebitur Spiritu Sancto, perfectam quandam sanctificationem, firmam, ac stabilem indicat. Quod si antecedentia, & subsequencia verba ponderentur, hoc plurimum confirmabunt. Præmisit enim Angelus; Erit magnus coram Domino, & vinum, & siceram non bibet: quibus verbis indicauit fore perpetuo consecrandum diuino obsequio, & postea subiungit: Et multos filios Israel conuerteret ad Dominum Deum ipsorum, & ipse præcedet ante illum in Spiritu, & virtute Eliæ. Ac denique in fine capitis concluditur: Puer autem crescebat & confortabatur spiritu: nunquam ergo amisit Spiritum Sanctum, quem in prima sanctificatione recepit, sed in illo semper creuit. Et hoc etiam maximè confirmant omnia quæ de eius prædicatione, & vita narrat idem Luc. c. 3. Matth. c. 3. & 11. Propter quæ dixit Greg. Nyss. lib. 6. de beatitudinib. in 3. Quod paruum aut magnum in vita illorum (agit enim etiam de Elia) historia nouit delictum? Quæ verba, & alia, quæ ibidem adiungit, iuxta hanc assertionem temperanda sunt. Secundo, vniuersa Ecclesia, & Patres omnes hoc modo scripturam intelligentes, ita planè sentiunt de innocentia, & prima sanctificatione Ioannis. Etenim nisi Ecclesia sentiret Ioannem ab eo tempore perpetuo fuisse sanctum, Deique amicum, nunquam natiuitatem eius tanta veneratione coleret. Vnde Ambros. lib. 2. in Lucam dicit. Ioannem capisse à mensura perfectæ ætatis plenitudinis Christi, Clarius Athan. serm. 4. contra Arian. ad medium dicit, quosdam fuisse puros omni crimine, siquidem Ieremias ex vtero sanctificatus, & Ioannes dum adhuc à grauida matre gestaretur, exultauit in gaudio ad vocem Deiparæ Virginis. Quibus verbis aliam egregiam coniecturam

Ioannes Baptista ab vtero matris confirmatus in gratia. Luc. 1.

Iansen.

Luc. 3. Matth. 3. & Greg. Nyss.

Ambros.

Athanas.

inducat: valde enim verisimile est non fuisse Deum largiendum alicui tam singulare, ac miraculosum sanctificationis modum, quem permissurus esset in graui peccata labi, ac tanto beneficio priuari. Quapropter Beda ferm. in vigil. Ioan. Baptist. sic colligit. *Quid vident, & conuersant inter homines poterat deesse virtutis, qui et si homo in iniquitatibus conceptus est, contra morem tamen humane conditionis non in delictis eum prauaricationis, sed in gratia remissionis mater sua peperit. Neque enim dubitandum est, quin Spiritus Sanctus, qui eum repleuit, etiam peccatis omnibus absoluit. Vbi Absolvere aperte vocat, prauentire, ne in ea laboretur. Hinc etiam Cypr. li. 1. epist. 6 alias epist. 76. inquit, ut certum esset Ioannem, quando baptizauit Christum, habuisse Spiritum Sanctum, accepisse illum, adhuc in vtero matris constitutum. Quæ collectio nullius esse momenti, nisi Cypr. ut manifestum supponeret, non potuisse Ioannem Spiritum Sanctum amittere, à quo tam mature fuerat prauentus. Præterea Greg. li. 3. Moral. cap. 5. de carcere, & morte Ioannis sermonem habens. Nunquid credimus, inquit, aliquid fuisse, quod in eius vita illa sic despecta mors tergeret? Sed quando ille, vel in cibo peccauit, qui locustas solummodo, & mel siluestre edit? quid Deo, vel de qualitate sui tegminis deliquit, qui camelorum pilis corpus operuit? quid de conuersatione sua offendere poterat, qui de eremo non recessit? Apertius loquitur Beda. homil. de decollatione Ioan. Baptist. dicens. Quis nostrum dicere audeat Beatum Ioannem actu vel dicto, vel habitu, vel motu peccasse? Quis in eius praeordij peccato poterat esse locus, quem & ante natiuitatem Spiritus Sancti consecrauit aduentus? Quæ verbatam generalia sunt, ut peccatum etiam veniale excludere videantur. sed temperanda sunt, ut solum de mortalibus, quæ simpliciter peccata sunt, intelligantur. Et eodem modo exponendus est Euseb. Emif. ferm. 1. de Ioanne Bap. cum in hæc verba loquitur. Sicut vas plenum balsamo admixtionem liquoris alterius respuit, & penitus excludit, ita in eum nihil secularis macula introire poterat, in quo sanctificationis plenitudo regnabat. Deinde hoc confirmari potest ex supra citatis Sanctorum testimoniis, in quibus agentes de acerbissima Ioannis penitentia, ex eo potissimum capite illam exaggerant, quod cum esset à peccato immunis, tam asperam vitam rationem amplexus sit. In cuius rei confirmationem egregia sunt Bernardi verba, ferm. in Natiuitat. Baptist. Ioannes sanctus homo missus à Deo, imo Angelus Dei, quo nullus maior in natis mulierum, innocentissimum illud corpus sic castigat, sic affligit. Denique afferri possunt ad hoc ostendendum varia epitheta, quibus Sancti Patres Ioannem ornant, dum illum vocant virtutis schoolam, magisterium vite, sanctitatis formam, normam iustitie, orbis exemplum, correctionem Iudeorum. Quæ omnia, & similia videri possunt in August. sermone 22. de Sanctis, Petro Chrysologo sermone 127. Bernard. sermone de Excellentie capitis Ioannis Bapt. & Isidor. libro de vita, & morte Sanctorum, cap. 67. Sed in illis omnibus titulis, & nominibus, vel supponitur, vel aperte continetur Ioannis innocentia, simulque indicatur multiplex ratio, propter quam expediens fuit, ut hoc donum Christum suo præcursori, testi, ac eximio concionatori concederet, quem ad corripiendos Iudeos, ac iustitie parandam viam præmittebat. Sic ergo constans, atque certissimum, Ioannem à prima sanctificatione fuisse in gratia confirmatum. In qua re, nec dissentientem aliquem Catholicum, nec difficultatem ex Scriptura, aut ex rationibus desumptam inuenio. Quid verò hæreticorum ineptiis respondendum sit, post sequentem assertionem subiiciemus.*

Cypr.

Greg. Mag.
Ioannes Ba-
ptista culpa
mortalis ex-
pers,

Beda.

Euseb. Emif.

Bernard.

August.
Chrysost.
Bernard.
Andr. Iero.
Isidor.

Ioannes
quem ha-
buerit scien-
tiam,

Quinto igitur, quod ad ignorantiam pertinet, quamuis negandum non sit, Ioannem multa ignorasse, & ut hominem interdum decipi, aut errare

A potuisse: tamen in rebus ad bonum animæ pertinentibus, certum est nihil ignorasse, quod ad perfectionem sanctitatis necessarium sit. Prior pars constat primo ex ipsa naturali hominis conditione, & imbecillitate. Deinde ex radice originalis peccati. Tertiò, quia si Ioannes fuit subiectus fomiti, cur non etiam ignorantia, ac humane deceptioni? Denique quia nullo probabili fundamento affirmari potest, datum esse Ioanni peculiare aliquod priuilegium, quo hæc imperfectio tolleretur, cum nonnulli dubitent, an id ipsi Deiparæ sit datum. Occurrebat verò hoc loco statim inquirendum, quarum rerum scientiam Ioannes habuerit, & virtutem aliqua vel per se, vel per accidens infusa, illi data fuerit: sed non existimo oportere de re pro fus incerta prolixius disputare. Præsertim cum nihil aliud probabiliter dici possit, neque amplius necessarium sit, quam quod in posteriori parte assertionis continetur, quæ ex dictis in hac, & præcedenti Sectione probata relinquitur. Offendimus enim Ioannem ab initio suæ sanctificationis perfectam quandam gratiam, & perfectio modo, id est, cum Dei, & Christi cognitione, amore, & exultatione suscepisse, atque in ea in dies singulos debita portione crescendo, ad sanctitatis fastigium tandem peruenisse, ergo necesse est, ut semper habuerit spirituale, ac diuinum rerum cognitionem huic perfectioni sanctitatis accommodatam. Deinde Ioannes Propheta fuit, & plusquam Propheta missus à Deo, ut de Christo testimonium perhiberet, ergo habuit quiddam necessarium est, ut aliquis testis fide dignus haberetur: ad hoc autem non tantum innocentia, & vitæ probitas, sed etiam scientia earum rerum necessaria est, quarum ferèdum est testimonium: ergo cum Beatus Ioannes de Christo, de Regno Cælorum, de Spiritu Sancti gratia in homines effundenda testimonium esset redditurus, & rectas ad Deum vias ostensurus, oportuit de his omnibus perfectam habuisse notitiam. Quod refellendo hæreticorum errores amplius confirmabimus.

Contra doctrinam enim in hac, & præcedenti assertionem contentam Brentius, & alij hæretici huius temporis (ut Canisius refert libro de sanct. Ioann. capite 9.) varia mendacia ex falsa sacrarum litterarum intelligentia, conungunt. Primo enim docent, imprudenter egisse Ioannem, ac grauiter peccasse, quando Christum reuolauit baptizare, dicens. Ego autem debeo baptizari, & tu veni ad me? Matthæi 3. Quia eo facto iudicium, consiliumque suum iudicio & consilio Christi videtur prætulisse. Secundo, ex verbo illo, Et ego nesciebam eum. Ioann. 1. Colligunt ante baptismum habuisse Ioannem solum humanam quandam opinionem de Christo, donec in baptismo assequutus fuit perfectam cognitionem per diuinam reuelationem. Tertiò, hic referri potest antiqua sententia quorundam, qui dixerunt etiam post baptismum dubitasse Ioannem an Iesus esset Messias promissus, quando in vinculis constitutus misit ad illum discipulos, qui eum interrogarent: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Matthæi 11. & Lucæ 7. Ita sentit Tertulianus libro de præscriptionib. Hæret. ca. 8. his verbis. Cum adhuc dubitaretur apud omnes, an esset Christus, cum etiam Ioannes certus esse desisset, & libr. de baptis. cap. 10. Ipsum, quod calasse donum in Ioanne fuerat spiritus propheta, post totius spiritus in Dominum translationem, vique adeo defecit, ut quem prædicauerat, quem aduenientem designauerat, postmodum an ipse esset, miseris sciscitatum. Idem repetit lib. 4. contra Marc. c. 18. ubi inquit Ioannem auditis virtutibus Christi, scandalum passum fuisse, & ideo dubitasse an Christus esset, qui expectabatur, & causa Ioannis Christum dixisse, Beatus qui non fueris scandalizatus in me. Quem errorē de Ioannis scandalo fuisse Marcionis,

Hæreticorum
errores circa
sanctitatem
Ioannis.
Canis.
Matth. 3.
Ioan. 1.

Matth. 11.
Luc. 7.
Tertul.

Ioannes
facie
Istius
bat.
Fræ-
Tolæ-
lanje

Epiph. colligitur ex Epiphano heres. 42. confutat. 8. ubi dicit, verba illa, *Beatus qui non fuerit scandalizatus in me*, Marcionem ad Ioannem retulisse. Quin etiam Iulianus Martyr. quæst. 38. ad Orthodoxos significat Ioannem hanc interrogationem per discipulos fecisse, ut disceret: & Christum miracula coram discipulis Ioannis fecisse, ut & illis, & per illos Ioanni persuaderet, se esse eum, de quo idem Ioannes testatus fuerat.

Iustin. Ad primam obiectionem facilis est responsio. Patres enim omnes factum illud Ioannis explicantes illius fidem, humilitatem, modestiam, ac moderationem maxime commendant. Inter peccatores enim Dominum, ac Redemptorem suum agnouit, & quasi stupore quodam in admirationem raptus expauit, eumque attingere, & ut peccatorem baptizaverit, ut tamen Chryso. notat, nec pertinax fuit, nec contentiosus: sed Christo præcipienti statim obsequutus est. Ita exponunt Ambr. libr. 2. in Lucam, Chryso. hom. 12. in Matth. Cyprian. libr. de cardinalib. Christi operibus, cap. de baptis. Christi, August. serm. 29. & 37. de tempore, & alij Patres, quorum testimonia, & sententias Canisius refert suo loco superius citato.

Chryso. Ad secundam obiectionem. Ocasio errandi hæreticis fuit, quod de tota infantia, & de Ioannis educatione finitè, & contra Euangelicam historiam sentiunt. Putant enim in domo parentem vixisse, & cum Christo Domino omni tempore ætatis suæ familiariter, & amicè conuersatum esse. Vnde fit, ut non potuerint interpretari verba illa. *Et ego nesciebam eum*, quod Christus de facie ignotus fuerit Ioanni, & ideo exponunt de ignorantia personæ, quod scilicet eius diuinitatem, & dignitatem certa fide, ac reuelatione nondum agnosceret. At vero sancti Patres sicut aliter de Ioanne sentiunt, ita longè aliter locum hunc interpretantur. In primis enim docent, Ioannem à visceribus matris Christum verum Deum esse, verumque Messiam cognouisse. Ita docent Ambrosius & alij multi, quos retulimus agentes de prima sanctificatione Ioannis, & de usu rationis illi accelerato. Docent prætereareliquo vitæ tempore usque ad baptismum solitariam vitam egisse, & Spiritus Sancti instinctu, ac illustratione magis, ac magis edoctum esse, ut præcedenti Sectione retulimus. Et ita conciliari possunt Hilarius, & Bernardus. Ille enim libro 6. de Trinitate versus medium tractans verbum illud Patris, *Hic est filius meus dilectus*, in quo mihi bene complacuit, Hoc, inquit, Ioannes licet non ignorauit; tamen ad doctrinam nostram paternæ vocis testimonium mittitur, & infra, Ioannes enim iam ab utero prophetans non eguit hac voce. Hunc audite. At vero Bernard. in sermo. de excellentia Ioannis inter eius priuilegia ponit, quod illi in baptismo prima facta sit Trinitatis reuelatio. Intelligendum enim hoc est de reuelatione externa clariori, & expressiori, quam antea facta esset alicui. Etenim si loquamur absolute de quacunque reuelatione, neque ipsi Ioanni tunc primum facta est, cum prius Christum filium Dei esse, eumque in Spiritu Sancto baptizatum cognouisset, neque ipse Ioannes fuit primus cui Trinitas reuelata est.

Iohannes de facie Christi ignorabat. Ex his ergo principiis necessario colligunt Patres, cum dixit Ioannes, *Et ego nesciebam eum*, non ignorasse, eum esse verum Messiam, verumque Deum, quamquam in illo verbo exponendo varijs sint, ut latè tractat, ac diligenter Franciscus Toletus, capite 1. Ioan. annotat. 72. & Iansen. capite 14. Vera tamen expositio est, Ioannem quandiu in deserto fuit, de facie Christum ignorasse, quia nunquam cum illo conuersatus fuerat, neque familiariter egerat, quod non absque diuina providentia factum est, ut testimonium eius de Christo apud homines, omni suspitione careret. De illis ergo tempore dixit Ioannes, *Et ego nesciebam eum*, & ideo subdidit. Sed qui misit

me baptizare, ille mihi dixit, super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem, ille est qui baptizat in Spiritu Sancto. Hæc expositio colligitur ex Chryso. Theophyl. Ruper. Euthym. & alijs.

Obiectio. Solum potest ob stare, quia priusquam Ioannes vidisset Spiritum Sanctum in specie columbæ descendentem in Christum, eum agnouerat, eiq; testimonium reddiderat dicens, *Ecce agnus Dei*, nam illa visibilis ostensio facta est post baptismum Christi; Ioannes vero ante baptismum protulit illa verba, cum videret Iesum venientem ad se, & postea timuit illum baptizare propter reuerentiam, & humilitatē. Responsio communis ex Chryso. Euthym. & alijs super 1. caput. Ioannis est, Ioannem non vno modo cognouisse Christum, sed prius prophetice, & interiori reuelatione, postea externa, & signum datum Ioanni illis verbis. *Super quem videris Spiritum Sanctum descendentem, & manentem*, non fuisse solum ad ipsius cognitionem, id est, ut ipse in particulari Christum agnosceret, sed ut agnosceret ad testimonium de eo reddendum, & populo manifestandum, ut etiam significauit ipse Ioannes dicens statim post illa verba, *Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei.* Ita respondet Iansenius capit. 14. & 16. concord. Addendum verò est in obiectione facta aliquid assumi incertum, scilicet id quod narrat Ioannes capite primo. *Altero die vidit Ioannes Iesum venientem ad se, &c.* contigisse ante Christum baptizatum. Quamquam enim interdum hoc indicet Gregor. homil. 6. in Euang. & homil. 1. in Ezech. probabilius tamen est, postea contigisse. Nam statim subditur, *& testimonium perhibuit Ioannes dicens, quia vidit Spiritum Sanctum quasi columbam descendentem.* Quod constat in Christi baptismo factum esse, igitur ex hac parte obiectioni nullam difficultatem habet. Quomodo autem Ioannes cognouerit Christum accedentem ab baptismum, priusquam columba super eum apparuisset, dici potest, ante publicam ostensionem columbæ, Ioannem vidisse descendentem ipsam columbam & manentem super Christum, quia non sine causa singulariter illi dictum fuit, *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem*; sed hoc non satis quadrat contextui Matth. & aliorum Euangelist. ut latius dicemus Disputat. sequenti. Addi ergo potest communi responsioni supra posita, Ioannem habuisse eo tempore reuelationem de Christo, & per eam illum cognouisse, quem antea non agnouerat; tamen hanc reuelationem prius incepisse interius, ac tandem consummatam esse in illo externo signo columbæ descendentis, & vocis Patris personantis, ac tunc reuelationem perfectam, & aptam non solum ad priuatam Ioannis cognitionem, sed etiam ad reddendum publicum de Christo testimonium, & ideo merito dixisse Ioannem illud signum sibi esse datum, quo Christum cognosceret, & agnitum demonstraret, ac de illo testimonium praberet.

Iohannes ad Christum de discipulis cur miseret eum legatione. Ad tertiam obiectionem dicitur, Ioannem non misisse discipulos ad Christum eo, quod dubitaret eum esse verum Messiam & Redemptorem mundi; sed potius, ut ipsi discipuli, & occasione interrogationis eorū, reliqua plebis, visis miris operibus Christi, eiusque verbis auditis, magis in fide eius confirmarentur. Vnde eleganter Hieron. epist. 151. ad Algasia. q. 1. *Ioannes mittebat discipulos suos in vinculis constitutus, ut sibi quærens illis disceret, & capite truncandus illum doceret esse sectantū, quem interrogatione sua magistrum omnium facebatur.* Neg. enim poterat ignorare, quæ ignorantibus antea monstrauerat, de quo Patrem innotantem audierat, *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit.* Et hæc est sine dubio literalis expositio illius interrogationis. Subiungit vero statim Hieronym. aliam his verbis. *Quid autem dicit. Tu es qui venurus es? hunc quoque sensum habere potest. Scio, quod ipse sis, qui tollere venisti peccata mundi. Sed quia ad inferos descensus sum, etiam*

interrogo, vtrum & illuc ipse descendat, vt quæ in terris A hominibus nuntiatus, etiam inferis nuntiatus, si forte venturus es? Quam posteriorem expositionem sequutus Gregor. homilia 6. in Euangel. & 1. in Ezech. & illam post priorem subiunxit Beda libr. 3. in Lucam capite 27. Tamen reuera potius est allegorica, quam literalis, vt patet tum ex illo verbo: *Qui venturus es*, nam absolutè dictum, significat venturum in hunc mundum non in infernum, præsertim cum tunc Ioannes in mundo esset, & nodum ad finem Abrahamæ descendisset: tum ex illo verbo, *alium expectamus*. Planè enim loquutus est de Messia expectato à Iudeis, nam quod descensus esset in infernum, neque omnibus erat notum, neque ita expectatum: tum denique ex responsione Christi, in qua solum ostendit se esse Christum, & per eum impleri signa Messie à Prophetis prædicta: de descensu autem ad inferos nihil respondit. Addo interrogationem illam in hoc sensu vix fuisse vtilem futuram, quia quod Christus iam venisset, verisimile est, iam tunc fuisse notum Patribus in limbo exsistentibus, vel per diuinam reuelationem, vel certè testimonio iustorum, qui post Christum natum illuc descenderant, Simeonis, Iosephi, & aliorum, & non erat cur Ioannes dubitaret, quin descendens in limbum hoc ipsum testificari posset. Quod vero Christus descensus esset in infernum si Ioannes antea ignorabat, certè ex illa interrogatione, & responsione addiscere non poterat. Verisimilius autem est, mysterium illud & ipsi Ioanni, & veteribus iustis fuisse ex antiquis prophetis notum. Licet enim de illo mysterio non sint admodum frequentes, nec sine obscuritate, tamen à sapientibus prophetis, & à Ioanne, qui plusquam propheta erat, non ignorabantur.

Et propter easdem rationes mihi etiam non placet alia expositio, quam in commentariis super Matthæum adiungit Hieronymus his verbis. *An non conueniat filio Dei, vt gustet mortem, & alium ad hæc sacramenta missus es?* Quomodo enim dubitare potuit Ioannes Christum fuisse moriturum pro hominibus, quem mundi redemptorem esse credebatur? Aut quomodo suscitari poterat, an alterius mors ad hæc sacramenta perficienda futura erat sufficiens? Ad hæc in Scripturis, præsertim Isaia, clarissimè erat prædictum, Messiam moriturum esse pro hominibus, quis autem existimet Ioannem, aut non legisse Isaia, aut legendo non intellexisse? Denique veteres Patres animaduertunt, Ioannem demonstrasse Christum sub metaphora agni, vt indicaret illum per mortem fuisse offerendum in sacrificiū pro peccatis hominum. Sola ergo prima expositio vera est, & literalis, quam elegantissimè confirmat Chrysost. homil. 37. in Matth. ostendens nullo modo potuisse cadere dubitationem, vel formidinem in Ioannem, qui tot, ac tantis testimonijs Christum agnouerat, neque rationem vllam habebat, quæ se ad dubitandum induceret, & hom. 38. id rectè confirmat ex verbis, quibus constatiā Ioannis Christus prædicauit.

Quid existis videre? arundinem vento agitatam? Excusat, inquit, Ioannem ostendens non ipsum esse mutatum à priori sua sententia, neque esse leuem hominem, qui huc, atque illuc iactaret: sed stabilem, atque constantem. Nec minus eleganter Hilarius canon. 11. in Matthæ. Ioannes de cæcis carcere Dominum ignorat? & propheta tantus Deum suum nescit: atque venturum vt prætor nuntiatus, consistentem vt propheta agnouit, aduenientem vt confessor veneratus est, vnde tam varia, & tam abundanti eius scientia error obrepit? Sed consequens de eo Domini testimonium sentire hoc ita non finit, neque sanè credi potest Spiritus Sancti gloriam in carcere posito desuisse. Et infra. Talis igitur Ioannes exemplo non sua, sed discipulorum ignorantia consulit. Et eandem expositionem habet Ambr. li. 5. in Lucam, circa finem, Ansel. Theophyl. & Euthym. in Matth. eamque egregiè explicat Rupert. libr. 9. de gloria, & honore filij homi-

nis in Matthæum, in principio, prius demonstrans, nihil aliud interrogasse Ioannem à Christo per Discipulos, nisi an esset verus Messias in lege promissus, ac deinde ostendens hoc fecisse Ioannem, vt ij discipuli ab ipso met Christo audirent, & operibus eius comprobatur viderent, ipsum esse Christum. Addit denique Chrysost. dicta homil. 37. de hoc fuisse sollicitum Ioannem, cum esset in vinculis, & mortem sibi esse propinquam agnosceret? Deum timeret, ne perniciose materiam opinionis relinqueret, si discipuli maiorem se Christo putantes, nullo pacto illi coniungerentur, & ideo hoc modo Christo ipsos offere curauit. Nulla ergo in fide Ioannis dubitatio, nulla in hoc eius facto culpa fuit, nullum denique scandalum passus est. Non igitur propter Ioannem dixit Christus, *Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me*; sed propter discipulos Ioannis, qui inuidia moribus scandalizabantur, vt exponit Hieronymus supra, & ceteri Patres; Addit verò Hilarius, Christum statim subiunxisse Ioannis encomium, ne existimare quisquam posset propter Ioannem illa verba dixisse. Alter tamen Epiphanius, inquit dicta hæres. 42. quoniam Christus aiebat nullum esse maiorem Ioanne inter natos mulierum, ideo dixisse beatum esse qui in ipso non scandalizaretur, existimans Ioannem se etiam maiorem esse. Quæ tamen expositio aliquantulum videtur esse violenta, quia Christus nondum encomium illud de Ioanne protulerat, quando hanc edixit sententiam. Potius ergo accommodanda est hæc expositio ad antiquum discipulorum Ioannis, qui affectu quodam humano cupiebant Ioannem esse maiorem, & ideo in Christo scandalizabantur, cuius opinionem & existimationem indies augeri cernebant. Quo sanè modo expositio hæc cum superiori coincidit.

SECTIO V.

Quæ gratia gratis data, & singularia priuilegia in Ioanne fuerint.

Diximus de gratia sanctificante, meritis, & innocentia sanctissimi Ioannis, & obiter fidem, & cognitionem supernaturalem eius attigimus: Ex quibus facile colligere licet, fuisse in illo omnes virtutes per se infusas, & omnia Spiritus Sancti dona, hæc enim ex natura suæ gratiæ sanctificantem comitantur, earumque perfectio gratiæ perfectioni proportionatè respondet. Reliquum ergo est, vt de gratiis gratis datis nonnulla dicamus, ac tandem singularia eius priuilegia breuiter enumeremus.

Primo igitur ex omnibus gratiis gratis datis solum videtur certum, fuisse in Ioanne gratiam prophetiæ: Pars negatiua huius assertionis ex sequentibus constabit, quia reliquæ gratiæ nulla certa auctoritate ostendi possunt, quod secus est in gratia prophetiæ. De hac enim prædixit Zacharias Lucæ primo. *Et tu puer propheta Altissimi vocaberis*. Et ex ipso vtu id confirmari potest, statim enim capite tertio dicitur idem Euangelista. *Factum est verbum Domini super Ioannem Zacharia filium in deserto*; qui dicendi modus spiritum propheticum indicat. Vnde statim describit actum prophetandi. *Veniet fortior me, ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne, cuius ventilabrum in manu eius, & purgabit aream suam*. Et ad eundem spiritum prophetiæ spectat, quod refert Ioannes capite primo. *Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, &c.* Est ergo secundum fidem certum, Ioannem fuisse verè ac propriè prophetam. Quo circa, cum Christus dixit Matthæi 11. *Quid existis videre? Prophetam? Amen dico vobis, & plusquam prophetam*; non ita intelligendum est, ac si affirmare voluerit Ioannem quidem esse aliquid maius propheta, & negare esse verum prophe-

Greg.
Beda.

Hieronym.

Chrysost.

Hilary.

Ambr. f.
Anselm.
Theophyl.
Euthym.
Rupert.

Chrysost.

Hieronym.
Hilary.
Epiphanius.

Lucæ.

Lucæ.

Matth. 11.